

Kúria végzése

Az ügy száma:	Bfv.II.423/2024/20.
A határozat szintje:	felülvizsgálat
A tanács tagjai:	Dr. Somogyi Gábor, a tanács elnöke Dr. Demeter Zsuzsanna, előadó bíró Dr. Harangozó Attila, bíró Dr. Boros Tibor, bíró Dr. Nagy Antal, bíró
Az eljárás helye:	Budapest
Az eljárás formája:	tanácsülés
Az ülés napja:	2025. február 6.
Az ügy tárgya:	sikkasztás büntette és más bűncselekmény
Terhelt:	...
Első fok:	Pesti Központi Kerületi Bíróság, 26.B.21.012/2015/225., ítélet, tárgyalás, 2022. szeptember 20.
Másodfok:	Fővárosi Törvényszék, 25.Bf.5733/2023/16., végzés, nyilvános ülés, 2023. november 15.
Az indítvány előterjesztője:	a terhelt védője
Az indítvány iránya:	a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a sikkasztás büntette és más bűncselekmény miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Pesti Központi Kerületi Bíróság 26.B.21.012/2015/225. számú ítéletét és a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 25.Bf.5733/2023/16. számú végzését hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] I. 1. A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2022. szeptember 20. napján kihirdetett 26.B.21.012/2015/225. számú ítéletében a terheltet bűnösnek mondta ki folytatólagosan elkövetett sikkasztás büntetében [Btk. 372. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (6) bekezdés b) pont], sikkasztás büntetének kísérletében [Btk. 372. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (5) bekezdés b) pont] és sikkasztás büntetének kísérletében [Btk. 372. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont]. Ezért őt – halmazati büntetésül – 3 év szabadságvesztésre, 3 év közügyektől eltiltásra, 300 napi tétel, 7.000 forint egy napi tétel összegű, összesen 2.100.000 forint pénzbüntetésre, valamint 3 év gazdasági társaság vezetői tisztségviselésétől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját a szabadságvesztés kétharmad részének kitöltését követő napban határozta meg.

[2] A kétirányú fellebbezések folytán másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2023. november 15. napján meghozott 25.Bf.5733/2023/16. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[3] 2. A jogerős ítéletben megállapított tényállás lényege szerint a terhelt, mint a cég 1 (a továbbiakban: cég 1) ügyvezetője, mint vevő 2010. november 10. napján adásvételi szerződést kötött a cég 2, mint eladóval egy darab Mecof mod. CS90/PG matr. típusú ... gyári számú fémmegmunkáló gépre, 85.000 euró általános forgalmi adóval növelt vételáron. A szerződésben a felek rendezték a kifizetés ütemezését is akként, hogy 23 hónapig havonta 3.520 euró általános forgalmi adóval növelt részletet köteles a vevő megfizetni. A terhelt a szerződéskötéskor összesen 4.040 euró általános forgalmi adóval növelt összeget fizetett meg foglалó jogcímén, majd további 18.250 eurót fizetett meg – 2010. november 23., 2010. december 14., 2011. január 11. és 2011. március 3. napján – négy részletben a cég 2 számára.

[4] A szerződés 11. pontja szerint a cég 2 a tulajdonjogát fenntartotta a teljes vételár megfizetéséig, annak átruházásához csak a teljes vételár megfizetését követően, okiratban adta volna hozzájárulását. Mivel azonban a cég 1 a fizetési kötelezettségének felszólítás ellenére nem tett eleget, így a szerződés szerinti tartozás egy összegben esedékessé vált; a cég 2 2011. június 24-én végrehajtási eljárást kezdeményezett a cég 1-gyel szemben és 2012. március 21-én élt a szerződésben biztosított elállási jogával.

[5] Mindeközben a terhelt a munkagépet nem szolgáltatotta vissza, hanem az alábbiak szerint megkísérelte azt továbbértékesíteni.

[6] A terhelt rendszeres haszonszerzés végett mint a cég 1 ügyvezetője 2011. április 21. napján a cím 1 alatt, a cég 3 képviselőjében eljáró tanú 1-gyel adásvételi szerződést kötött, amit a felek többször módosítottak. A szerződés 11. pontja azt a valótlan állítást tartalmazta, hogy az eladásra kínált géppark – köztük a Mecof mod. CS90/PG matr. típusú ... gyári számú fémmegmunkáló gép – per, teher és igénymentes, azokon nem áll fenn harmadik személynek olyan joga, amely a vevő tulajdonszerzését vagy birtoklását akadályozná vagy kizárná.

[7] A szerződés mellékletét képezte, a felek között megkötött engedményezési megállapodás is, melyben rögzítésre került a cég 1, mint eladó kérésére, hogy a vevő köteles a cég 2 részére banki átutalás formájában teljesíteni a felek által az ingó adásvételi szerződésben meghatározott vételárból 80.960 eurónak megfelelő forint összeget.

[8] A szerződés azonban nem volt teljesíthető, mivel egy őrző-védő társaság lezárta a cím 2 alatt található telephelyet, ahol a fémmegmunkáló gép volt elhelyezve, és nem engedte be oda a cég 3 képviselőit, akik így a munkagépet nem tudták használatba venni, illetve elszállítani. A sikkasztással veszélyeztetett érték 22.455.300 forint volt (tényállás 1. pontja).

[9] Ezután a terhelt, 2012. március 21. napján tanú 2-vel a cég 4 ügyvezetőjével ismételen adásvételi szerződést kötött a tulajdonjog fenntartása mellett, az állítása szerint kizárólagos tulajdonát képező Mecof mod. CS90/PG matr. típusú ... gyári számú

fémmegmunkáló gépre vonatkozóan 16.000.000 forint általános forgalmi adóval növelt vételárral. A szerződésben rögzítésre került az is, hogy az eladó 2011. április 21-én adásvételi szerződést kötött a cég 3-mal, melyben a vételárat a cég 2-re engedményezte kifizetni. A szerződés ezután a felek között felbontásra került, a vevő a gépet nem tudta birtokba venni, azonban a kifizetett foglaló összegét a terhelt kétszeresen fizette vissza tanú 2 számára. A sikkasztással veszélyeztetett érték 24.669.550 forint volt (tényállás 2. pontja).

[10] A terhelt 2010. május 31-én a cég 1 képviselőjében szerződést kötött a cég 5 képviselőjével, amelyben a behajtott követelés összege 20%-ának általános forgalmi adóval növelt mértékben megállapított sikerdíj ellenében vállalta a cég 6-nak a cég 5 felé fennálló, 1.520.000 euró összegű követelésének behajtását. A szerződéskötés során a felek megállapodtak abban, hogy a cég 6-tal szemben fennálló követeléséből befolyt összeget a cég 1 saját számlájára hajtja be, melyből a szerződésben meghatározott sikerdíj összegének levonása után – 48 órán belül – köteles a fennmaradó összeget a megbízó által megjelölt – tanú 3 bank 1-nél vezetett – bankszámlára továbbutalni.

[11] A cég 1 a szerződés alapján fennálló tartozásából 2010. július 5. és 2010. december 20. napja között összesen 225.790.400 forintot behajtott, ami a következő ütemezéssel került a terhelt folyószámlájára: 2010. július 6-án 46.103.000 forint, 2010. július 21-én 126.103.000 forint, 2010. október 5-én 23.584.400 forint, 2010. november 15-én 15.000.000 forint, 2010. november 26-án 7.500.000 forint, 2010. december 21-én 7.500.000 forint. Emellett a további tartozások fejében két ingatlan (cím 3, cím 4) is a cég 1 tulajdonába került, bruttó 49.500.000 forint értékben.

[12] A behajtott összeget a terhelt tanú 3 bank 1-nél vezetett bankszámlájára nem utalta tovább, azt rendszeres haszonszerzés végett a cég számlájáról 2010. július 7. napjától 2010. december 29. napjáig több részletben felvette készpénzben egyrészt bankfiókban, másrészt több esetben bankautomatából, illetve az összegből a saját érdekkörébe tartozó átutalásokat és kifizetéseket is teljesített, így azt jogtalanul eltulajdonította. A sikkasztás elkövetési értéke 156.967.800 forint volt, mely kárból a terhelt a sértett részére 2020. március 16. és 2021. október 5. napja között 112.000.000 forintot utólag megfizetett (tényállás 3. pontja).

[13] **II. 1.** A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozatával szemben a terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, eljárási szabálysértés okán a Be. 649. § (2) bekezdés d) és e) pontjának megjelölésével, továbbá a bűnösség anyagi jogszabálysértő megállapítása miatt, a felülvizsgálat törvényi okát a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában és a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) és bb) alpontjában megjelölve.

[14] Az eljárási szabálysértés okán a védelem jogának sérelmére hivatkozott azzal összefüggésben, hogy az ügyben az ügyészség úgy emelt vádat, hogy a terhelttel szemben a jelen ügyben folytatott nyomozást az ügyészség megszüntette, azonban sem a nyomozás megszüntetéséről, sem annak hatályon kívül helyezéséről szóló határozat nem került sem a terhelt, sem a védő részére kézbesítésére.

[15] Eljárási jogszabálysértésnek jelölte meg és az elsőfokú ítélet indokolási hiányosságaként róttá fel, hogy az nem tartalmazza a terhelt gyermekei számának, jövedelmi viszonyainak megállapítására vezető ténybeli alapokat, továbbá azt sem, amire tekintettel azt a tényállítást tette, hogy a terhelt a cég 1 ügyvezetője volt. Mindezek alapján álláspontja szerint az eljárás során – az elsőfokú ítéletből kiolvashatóan – a terhelt vagyoni helyzete, életviteli-, családi és személyi körülményei vizsgálata elmaradt, e tekintetben az elsőfokú ítélet megalapozatlan.

[16] További indokolási hiányosságként róttá fel az elsőfokú ítéletnek, hogy az nem adott számot az ügyészségi nyomozás megszüntető határozatában tanú 1 vallomása értékeléséről szóló álláspontról. Ezzel összefüggésben azt fejtette ki, hogy tanú 1 vallomását az

írasszakértői véleményre tekintettel ki kellett volna rekeszteni, mellyel párhuzamosan a terhelt védekezésének helytállósága bizonyítást nyert, így az elsőfokú bíróság valójában mentő bizonyítékot hagyott figyelmen kívül a bizonyítékok értékelésekor.

[17] Ugyancsak az indokolási kötelezettség körében kifogásolta, hogy az elsőfokú ítélet nem adott magyarázatot arra, miszerint a nyomozás során felhasznált – a terheltre mentő körülményeket tartalmazó hangfelvételt rögzítő – CD adathordozó mint bizonyíték milyen körülmények között tűnt el és hogy milyen intézkedéseket tett annak pótlása végett, különösen arra figyelemmel, hogy megtekintését a védelem többször is indítványozta.

[18] Az elsőfokú ítélet tényállásának 3.) pontjában írt cselekményt külön is kiemelve, az arra vonatkozó ítéleti indokolás jogszabály és iratellenességét állította a Be. 561. § (3) bekezdés d) pontjára figyelemmel azzal, hogy miután a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta, érdemben valamennyi eljárási szabálysértést maga is megvalósította.

[19] A büntető anyagi jogszabálysértés körében azzal érvelt, hogy a munkagép eredete – a szakértői véleményre alapozottan – kétséges volt; erre tekintettel pedig a cég 2 tulajdonosi jogosultsága is kétséges, így a terhelt a kétséges tulajdonjogú munkagép vonatkozásában a cég 2 sérelmére sikkasztást nem valósíthatott meg, mert a nem tisztázott származású munkagép felett tulajdonosi jogokat nem gyakorolhatott.

[20] Nyomatékosította, hogy a nyomozati és periratokból is megállapíthatóan semmilyen okirati bizonyíték nincs arra vonatkozóan, hogy a tárgyi munkagépet az aktuális vevők, majd eladók számviteli nyilvántartásaikban szerepeltették, továbbá hiányoznak a mindenkor szerzést igazoló számlák, bizonylatok is. A munkagép eredetisége tekintetében beszerzett szakértői vélemény azt tartalmazta, hogy annak géptábláját átütötték, ezért – a védő álláspontja szerint – a munkagép tulajdonjogának tisztázása olyan előkérdés, amely nélkül nem lehet a terhelt büntetőjogi felelőssége tárgyában dönteni, így az elsőfokú bíróság hiányos tényállás alapján, vitatott tulajdonjogú munkagép vonatkozásában vont le téves jogi következtetést.

[21] Kiemelte, hogy a terhelt sem a berendezés birtokát, sem rendelkezési jogot nem adott át sem tanú 1, sem harmadik személy részére, vagyis a sajátjaként rendelkezés elkövetési magatartás megállapítása is téves. Ezzel ellenkezőleg a gépet őrizte, tárolta és kifejezetten igyekezett a berendezés hátralékos vételárát a cég 2 részére megfizetni.

[22] Sérelmezte, hogy a nyomozást folytató hatóság hivatalból nem indított eljárást a szakértői véleménnyel alátámasztottan valótlan tartalmú nyilatkozatot tett tanú 1-gyel szemben, ezt a terhelt az ítélet jogerőre emelkedését követően feljelentés megtételével pótolta, mely eljárás a Fővárosi Főügyészségen van folyamatban.

[23] A tényállás 3. pontjában írt cselekmény vonatkozásában, miután részletesen ismertette a cég 5, a cég 1, valamint a cég 6 közötti gazdasági kapcsolatokat, a cég 6 csőd- és a felszámolási eljárására vonatkozó egyes adatait, az elkövetés idején hatályban volt, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) szerződéskötésre, szerződésszegésre vonatkozó általános, továbbá a megbízási szerződést érintő főbb szabályait, azt rögzítette, hogy a cég 5 mint megbízó és a cég 1 mint megbízott között polgári jogi ügyletként megbízási szerződés jött létre, melyben a megbízó szerződésszegésére, jogellenes eljárására tekintettel a megbízott képviselőjében eljáró terhelt, a szerződésszegéssel okozott teljes kár megtérítésére – vagyis a nála lévő pénzösszegre – igényt tarthatott, így a sikkasztás elkövetési magatartása részéről nem valósult meg, az ezzel kapcsolatos jogvita legfeljebb polgári bíróság hatáskörébe tartozik, nem a büntetőbíróságra.

[24] A cselekmény minősítése körében a Kúria 37. BK véleményében foglaltakkal ellentétesnek találta az üzletszerűség megállapítását. Álláspontja szerint az ítélet sem olyan tény, sem bizonyítékot nem tartalmaz, amely tényszerűen és konkrétan alátámasztaná, hogy a

terhelt bűnöző életmódot alakított ki, abból rendszeresen és visszatérően, de akár egy alkalommal is hasznot realizált, az személyes vagyonának része lett vagy saját céljaira fordította. Kifejtette, hogy az üzletszerű elkövetés bizonyítatlansága azt eredményezi, hogy a terhelt cselekményének minősítésére anyagi jogszabálysértően került sor.

[25] A felülvizsgálati indítvány az elkövetéssel érintett értékeket is vitatta. Hivatkozva és tartalmában is idézve a bizonyítás anyagából a szerviz munkalapot, az adásvételi szerződést, az elállási nyilatkozatot, a terhelt által készített igazságügyi műszaki szakértői véleményt kiemelte, hogy a nem valid adatokkal, közjegyzői tanúsítványban szereplő terhekkel rendelkező munkagép nem képviselhet azonos értéket egy valid adatokkal rendelkező tehermentes géphez képest, vagyis a minősülést lényegesen befolyásoló tényleges elkövetési érték nem került meghatározásra, ebből pedig a jogerős ítélet teljes megalapozatlansága következik. Megjegyezte, hogy a munkagép forgalmi értéke, az azt többszörösen meghaladó teher folytán nulla, vagyis ténylegesen forgalomképtelen, így a jogerős ítélet szerinti minősítés bizonyosan nem áll meg.

[26] A büntetés kiszabása körében – hivatkozva a büntetés célja Btk. 79. §-ában, a büntetés kiszabás elvei Btk. 80. § (1) bekezdésében, 82. § (1) bekezdésében meghatározott rendelkezéseire, azok miniszteri indokolására, a Kúria büntetés kiszabása során értékelhető tényezőkről szóló 56. BK véleményre és az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága R (92) 17 számú ajánlására – kifejtette, hogy a terheltnek fel nem róható időmúlásra, a kár megtérítésre tekintettel a büntetlen előéletű, rendezett családi háttérrel, gyermekek eltartásáról gondoskodó, krónikus beteg terhelt tekintetében a kiszabott büntetés aránytalanul súlyos és indokolatlan.

[27] Mindezek alapján elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az alapügyben eljáró bíróságok új eljárásra utasítását, másodlagosan a jogerős ítélet megváltoztatását a terhelt felmentését vagy vele szemben végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés kiszabását, indítványa elbírálására pedig nyilvános tanácsülés kitűzését indítványozta.

[28] A védő a felülvizsgálati indítványát – később előterjesztett beadványában – azzal egészítette ki, hogy a 2024. január 7-én tett feljelentése alapján olyan nyomozás van folyamatban, amely tanú 1-gyel szemben vádemelés lehetőségét veti fel és amennyiben ezzel egyező bírósági marasztaló határozat születik, úgy megállapítható, hogy a terhelttel szemben hamis, valótlan koholt bizonyítékok alapján került sor az első- és a másodfokú ítélet meghozatalára, melyek tanú 1 tanúvallomására nyomtatékosan hivatkoztak.

[29] 2. A Legfőbb Ügyészség a BF.455/2024/2. számú átiratában a terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta, ezért a jogerős ítélet hatályban tartását indítványozta.

[30] Indokolása szerint a felülvizsgálati indítvány eljárási szabálysértés körében előadott hivatkozásai törvényben kizártak, miután a felhozott, a nyomozásra tartozó sérelem, továbbá az indokolási kötelezettség megsértése nem tartoznak a Be. 649. § (2) bekezdésében meghatározott felülvizsgálatra vezető eljárási szabálysértések közé.

[31] Az anyagi jogi sérelem körében a bizonyítékok értékelésével és az elkövetési érték megállapításával összefüggő kifogásokat érintően ugyancsak a törvény általi kizártságra hivatkozott.

[32] A bűnösség vitatását érő kifogás kapcsán azzal érvelt, hogy a terhelt az adásvételi szerződés alapján jogszerűen rábízott munkagép eladásával a tulajdonos rendelkezési jogát a dolog felett véglegesen megszüntette, amelyre sem jogszabály, sem az arra jogosult nem hatalmazta fel. Így a sikkasztás törvényi tényállása szerinti jogtalan eltulajdonítás elkövetési magatartását tanúsította, amikor azt 2011. április 11. napján eladta a cég 3-nak. Ugyanakkor

azt is kifejtette, hogy az ugyanezen munkagépre vonatkozó, 2012. március 21. napján kelt adásvételi szerződés alapján a terhelt magatartása csak látszólag valósított meg újabb bűncselekményt, miután a sikkasztással érintett dologból származó előnyt kívánta biztosítani. A terhelt e cselekménye büntetlen utócselekménynek minősül, az eljáró bíróságok így tévesen ítélték meg a tényállás 1. és 2. pontjában írt cselekményeket valóságos anyagi halmazatként.

[33] Vitatta az indítványnak az üzletszerű elkövetés megállapítását érintő kifogását azzal, hogy az irányadó tényállás alapján a terhelt ugyanolyan bűncselekmények révén hasznot realizált, ezért az üzletszerűség megállapítása törvényes.

[34] Álláspontja szerint a – fentiek szerint részben – téves minősítés azonban nem vezetett törvénysértő büntetés kiszabására, miután a terhelt terhére rótt bűncselekmények miatti büntetési tételkeret a helye minősítés alapulvételével is öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztés, a középérték tíz év, így a halmazati büntetésként kiszabott három év szabadságvesztés törvényes, miután a büntetéskiszabási tényezők mikénti értékelése felülvizsgálat tárgya nem lehet.

[35] 3. A terhelt – új meghatalmazással rendelkező – védője a Legfőbb Ügyészség átiratára tett írásbeli észrevételében a felülvizsgálati indítvány anyagi és eljárásjogi kifogásait változatlanul fenntartotta.

[36] A felülvizsgálati indítványban már kifogásolt szabálysértések rövid – ismételt – számbavétele mellett további eljárási szabálysértésként – ismételten – tanú 1 tanúvallomásának elsőfokú bíróság általi értékelésének elmulasztására hivatkozott.

[37] A büntető anyagi jogszabálysértés körében azzal érvelt, hogy mind az első-, mind a másodfokú bíróság a szükségszerűen felmerült polgári jogi fogalmak és szabályok nem megfelelő értelmezésével jutott helytelen és megalapozatlan következtetésre.

[38] Az ítéleti tényállás 1. és 2. pontjában írt cselekmény kapcsán a terhelt alapügybeni védekezését megismételve és az ügyletekre vonatkozó, általa lényegesnek tartott – így a dologösszességként értékesítésre, az adásvételi szerződés tartalmára és a teljesítésre vonatkozó – tényeket kiemelve azt fejtette ki, hogy azokat az alapügyben eljáró bíróságok nem értékelték vagy nem megfelelően értékelték.

[39] Beadványához csatolt egy tértivevényt és ahhoz tartozóan egy 2012. március 30-án kelt közjegyzői tanúsítványt azon érvelésének igazolásul, hogy az 1. és 2. tényállási pontok szerinti adásvételi szerződések megkötésének napján abban a tudatban volt, hogy a vételár teljesítésével a cég 1 tulajdonjogot szerez, és így ezt követően a vele szerződő vevő felé ki tudja majd állítani a tulajdonjog átruházó nyilatkozatot.

[40] Eseti döntésekre is hivatkozással kifejtette, hogy a régi Ptk. 368. §-a alapján a vevő nincs elzárva az elidegenítéssel nem azonos, új adásvételi szerződés megkötésétől a dolog további eladása érdekében. Jelen esetben nem is történt meg sem az elkövetéssel érintett gép, de a további 95 gép elidegenítése sem, mivel pedig a vételár kiegyenlítése a viták okán elmaradt, így a tulajdonjog sem lett a vevőre átruházva, elidegenítés hiányában pedig a sikkasztás körében értékelhető magatartás is hiányzik. A sikkasztás tényállási elemeivel összefüggésben továbbá azzal érvelt, hogy az elkövetéssel érintett gép a cég 1-nek eladott dologi váromány volt, így az nem minősül idegen és rábízott dolognak sem.

[41] Osztotta a Legfőbb Ügyészség álláspontját a tényállás 1. és 2. pontjában írt cselekményeket érintően az anyagi halmazat hiánya, továbbá a 2. cselekményt érintően a büntetlen utócselekmény körében kifejtettekkel azzal, hogy halmazat hiánya az üzletszerűség megállapítását is kizárja. Egyúttal sérelmezte, hogy a gép valós forgalmi értékének szakértői megállapítása elmaradt.

[42] Az ítéleti tényállás 3. pontjában írt cselekménnyel összefüggésben az általa megfelelőnek tartott elszámolás részletes bemutatása mellett a cég 5 szerződésszegése vizsgálatának, a bűnösségét cáfoló tényeket tartalmazó CD-n lévő hanganyag meghallgatásának, szakértői vizsgálatának elmulasztását, az elkövetéssel érintett érték, továbbá az üzletszerűség megállapítását sérelmezte. Kifejtette – a felülvizsgálati indítvány lényegével egyezően –, hogy a cselekmény sikkasztást nem valósított meg, mivel a cég 5-tel a polgári jogi szerződés alapján történő elszámolási vita egy polgári jogi jogviszony, mely egyezséggel lezárult, a terhelt pedig az általa vállalt teljes összeget meg is térítette.

[43] A kiszabott büntetést még bűnösség esetére is aránytalannak értékelve rámutatott, hogy az nem igazodik a cselekmény súlyához, nem veszi figyelembe a terhelt elkövetéskori büntetlen előéletét, és a 3. cselekménnyel összefüggően teljesített összeg nagyságát.

[44] 4. A terhelt a Legfőbb Ügyészség átiratára – új meghatalmazással rendelkező védője útján – tett írásbeli észrevételében a felülvizsgálati indítvány megalapozottsága mellett érvelt azzal, hogy a cselekmények minősítésbeli tévedését a legfőbb ügyészségi átirat is alátámasztotta.

[45] 5. A Legfőbb Ügyészség a védő írásbeli észrevételére tett átiratában a korábbi átiratban tett nyilatkozatot változatlanul fenntartotta, annak megjegyzésével, hogy a tényállás 3. pontját érintően a felülvizsgálati indítvány kizárólag az eljáró bíróságok bizonyítékértékelő tevékenységét támadta, így az – amint arra átiratában korábban már nyilatkozatot tett – a felülvizsgálatban érdemben nem vizsgálható kifogás.

[46] 6. A terhelt védője a legfőbb ügyészségi átiratra újabb észrevételt tett, amelyben fenntartotta, hogy a bíróságok – a felülvizsgálati indítványban kifejtettek szerint – jogszabálysértő eljárást folytattak, és a polgári jogi fogalmak téves alkalmazása vezetett a terhelt bűnösségének téves megállapítására.

[47] **III.** A terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítvány nem alapos.

[48] 1. A Kúria a felülvizsgálati indítványról – a terhelt védője által indítványozott eljárási formával szemben – a Be. 660. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint, tanácsulésen döntött.

[49] Az indítvány a döntés meghozatalára „nyilvános tanácsülés” kitűzését kérte. Ebben a körben a Kúria elsőként arra utal, hogy a Be. a bírósági eljárás általános szabályai részében pontosan meghatározza a döntésre vezető eljárási formák típusait, ehhez képest a XC. Fejezet rögzíti a felülvizsgálati eljárásra vonatkozó speciális szabályokat. Ennek megfelelően a Be. 425. § (1) bekezdése alapján a bíróság tárgyalást tart, ha a terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítására bizonyítást vesznek fel. A Be. 425. § (2) bekezdése szerint az e törvényben meghatározott esetekben a bíróság nyilvános ülést, ülést vagy tanácsulést tart. E kimerítő felsorolás a „nyilvános tanácsülés” eljárási formát nem ismeri.

[50] A felülvizsgálati indítványról való döntés meghozatalának főszabály szerinti eljárási formája a tanácsülés és csak a törvényben meghatározott esetekben van helye nyilvános ülés kitűzésének [Be. 660. § (1) és (2) bekezdés]. A Be. 660. § (2) bekezdésben meghatározott, a tanácsulésen való eljárás alóli kivételes eset, amikor a Kúria a felülvizsgálati indítványról nyilvános ülésen határoz. Erre egyfelől akkor kerülhet sor, ha a felülvizsgálati indítványt a terhelt terhére terjesztették elő és a terhelt vagy a védő a felülvizsgálati indítvány kézbesítésétől számított nyolc napon belül a nyilvános ülést indítványozza; ebben az esetben nyilvános ülést tűz ki. Nyilvános ülésen bírálandó el a felülvizsgálati indítvány – irányától függetlenül – akkor is, ha az ügyben a tanács elnöke egyéb okból nyilvános ülés megtartását tartja szükségesnek; ez azonban a tanács elnökének mérlegelésére bízott, az ügyészség, illetve a terhelt vagy a védő nem kényszerítheti ki.

[51] A jelen ügyben a felülvizsgálati indítvány a terhelt javára szól, ekként a Be. 660. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározott, az indítvány nyilvános ülésen való elbírálásának kötelező törvényi esete nem áll fenn. A tanács elnökének mérlegelési jogköre pedig az indítványban foglaltakhoz nem kötött. A védő részletesen kifejtette indítványát, a Legfőbb Ügyészség arra észrevételt tett, amire a terhelt és védője észrevételezési joga szintén biztosított volt. Miután a felülvizsgálati eljárás jogkérdések – és nem ténykérdések – elbírálására hivatott és a felülvizsgálati indítvány az előterjesztő valamennyi jogkérdést érintő problémája kifejtésére alkalmas eszköz, a felülvizsgálat indítványról való döntés főszabály szerinti eljárási formájától való eltérés nem volt indokolt.

[52] 2. A felülvizsgálat az a Be. XC. Fejezetben szabályozott rendkívüli jogorvoslat, amely a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szembeni anyagi vagy eljárásjogi kifogás alapján a jogerős ítélet jogi – és nem ténybeli – hibáinak orvoslásával az anyagi jogerő bekövetkeztével lezárt büntetőjogi főkérdés ismételt eldöntésének lehetőségét biztosítja. Mint rendkívüli jogorvoslat kivételes jellegét a büntetőeljárási kódex a támadható határozatok körének, a jogorvoslat okainak, a felülbírálat terjedelmének korlátozásával biztosítja, és ehhez megfelelően az általános eljárástól eltérő eljárási szabályokat is alkot. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető, ezért az azon kívül eső anyagi vagy eljárásjogi kérdések a felülvizsgálatban közömbösek.

[53] A Kúria az eljárására irányadó szabály szerint – a hivatalból vizsgálandó felülvizsgálatot megalapozó eljárási szabálysértésen túl – a jogerős ügydöntő határozatot csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül [Be. 659. § (5) bekezdés].

[54] A terhelt védője a felülvizsgálati indítványában a felülvizsgálatra vezető okok közül – jogszabályi alappal együtt – anyagi és eljárásjogi törvénysértést egyaránt megjelölt.

[55] 3. Felülvizsgálatnak a bíróság jogerős a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen eljárási szabálysértés miatt kétségtelenül helye van [Be. 648. § b) pont]. Eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálati indítvány azonban kizárólag a Be. 649. § (2) bekezdésében felsorolt esetekben terjeszthető elő.

[56] A feltétlen hatályon kívül helyezésre vezető ok az eljárás olyan súlyos hibája, amely rendkívüli jogorvoslati eljárásban is a jogerős ítélet mérlegelés nélküli megsemmisítésére vezet, vagyis az ilyen szabálysértés megállapítása esetén az ítélet érdemi felülbírálata már szóba sem jön [Be. 663. § (2) bekezdés]. A terhelt védője a felülvizsgálati indítványában, törvényi okként ilyen eljárási szabálysértésre hivatkozott, amikor jogszabályi alapként a Be. 649. § (2) bekezdés d) és e) pontját is megjelölte.

[57] 3.1. A Be. 649. § (2) bekezdés d) pont második fordulata szerint felülvizsgálat alapjául szolgálhat, ha a bíróság a határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg. Ekként e jogszabályi hivatkozás csak a kifogásolt, a Be. 608. § (1) bekezdésben megjelölt eljárási szabálysértés megjelölése mellett értelmezhető. Jelen esetben ez teljes egészében elmaradt, mert az indítvány a Be. 608. § (1) bekezdésének pontokban szedett rendelkezései közül pontos jogszabályi hivatkozást nem jelölt meg, tartalmát tekintve azonban – a Be. 561. § (3) bekezdés d) pontjának említése alapján – túlnyomórészt a jogerős ítélet indokolásbeli hiányosságait róta fel.

[58] A 2018. július 1. napjától hatályos Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjában felhívott, a Be. 608. § (1) bekezdésében már nem szerepel a felülvizsgálati okok között az indokolási kötelezettség felülbírálatra alkalmatlanságot eredményező megsértése.

[59] Az indokolási kötelezettség körébe a hatályos Be. szerint feltétlen hatályon kívül helyezésre vezető eljárási szabálysértést – egyben felülvizsgálati okot – az indokolás egyetlen azon hibája valósíthat meg, ha az ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben

ellentétes [Be. 608. § (1) bekezdés f) pont, Be. 649. § (2) bekezdés d) pont második fordulat]. A jogerős ítélet rendelkező részének és indokolásának feltétlen hatályon kívül helyezésre vezető eljárási szabálysértésként értékelhető ellentétére azonban ténylegesen az indítványozó nem is hivatkozott.

[60] Az indokolási kötelezettség megsértése a hatályos törvény szerint kizárólag a rendes jogorvoslat keretében vezethet hatályon kívül helyezéshez [Be. 609. § (2) bekezdés d) pont], de a rendkívüli jogorvoslatként szabályozott felülvizsgálat alapjául már nem szolgálhat.

[61] Az indokolási kötelezettség megsértésére alapított, már nem létező felülvizsgálati okra hivatkozó, 2018. július 1. napja után előterjesztett felülvizsgálati indítvány a törvényben kizárt [(Kúria Bfv.II.1087/2018/9. (BH 2019.196.)).]

[62] 3.2. A felülvizsgálati indítvány felülvizsgálatra vezető eljárási jogszabálysértésként, törvényi alap megjelölésével a Be. 649. § (2) bekezdés e) pontjára is hivatkozott.

[63] Eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálati indítvány akkor is előterjeszthető, ha a bíróság a határozatát a súlyosítási tilalom megsértésével hozta meg [Be. 649. § (2) bekezdés e) pont].

[64] A Be. 595. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság által felmentett vádlott bűnösségét megállapítani, a vádlott büntetését, illetve a büntetés helyett alkalmazott intézkedést súlyosítani csak akkor lehet, ha a terhére fellebbezést jelentettek be.

[65] Jelen ügyben a rendelkezésre álló ügyiratok alapján az állapítható meg, hogy a másodfokú bíróság a felülbírálat eredményeként az elsőfokú bíróság ítéletén semmiféle érdemi változtatást nem végzett, ekként az indítványban megjelölt jogszabályi hivatkozás [Be. 649. § (2) bekezdés e) pont] egyáltalán nem is értelmezhető, de még csak tartalmát tekintve sem feleltethető meg az indítvány egyetlen mondata sem ennek a felülvizsgálati oknak.

[66] Önmagában – azt alátámasztó adatok, tények, indokok hiányában – pusztán a felülvizsgálat törvényi okára hivatkozással felülvizsgálatnak nincs helye. Valamely felülvizsgálati ok pusztá megemlítése, a törvényt szöveg megismétlése nem ad alapot érdemi felülvizsgálati eljárás lefolytatására, az ilyen indítvány a törvényben kizárt (BH 2018.42.).

[67] Jelen esetben az indítvány – a fent írtak szerint – az abban felhívott a Be. 649. § (2) bekezdés d) vagy e) pontjának megfelelő eljárási szabálysértést tehát nem jelölt meg.

[68] 3.3. A felülvizsgálati indítvány további eljárási szabálysértésként hivatkozott a nyomozást megszüntető határozat kézbesítésének, a megszüntető határozat hatályon kívül helyezésének illetve az erről szóló határozat kézbesítésének hiányára. E szabálysértések viszont nem szerepelnek a Be. 649. § (2) bekezdésében, azokat a védő sem kapcsolta jogszabályi alaphoz.

[69] A nyomozati eljárás esetleges hibái vagy hiányosságai vizsgálatára sincs felülvizsgálatban törvényes lehetőség. A vádemelést megelőzően történt eljárási szabálysértés fogalmilag soha nem lehet felülvizsgálat tárgya [Kúria Bfv.I.1.276/2014/9. (BH 2015.154.), EBH 2013.B.23., EBD 2012.B.31., EBH 2011.2299.]. Ekként a nyomozás során esetlegesen törvényt sértő módon lefolytatott vagy elmulasztott nyomozási cselekmények sem szolgálhatnak felülvizsgálat alapjául. Ezek – megvalósulásuk esetén – relatív eljárási szabálysértések, amelyek nem tartoznak a Be. 608. § (1) bekezdésében felsorolt és a Be. 649. § (2) bekezdés d) pont második fordulata szerint felülvizsgálat alapjául szolgáló eljárási szabálysértések körébe (Kúria Bfv.II.92/2019/9.).

[70] A felülvizsgálati indítvány további, eljárási jogszabálysértésként azonosítható, felülvizsgálat keretében vizsgálat tárgyává tehető kifogást nem jelölt meg, ugyanakkor az

által megjelöltek érdemi felülvizsgálatra alkalmassága törvény által kizárt, így eljárásjogi okból felülvizsgálatra nem kerülhetett sor.

[71] 4. A felülvizsgálati indítvány a büntető anyagi jog szabályainak megsértésére is hivatkozott, amellyel összefüggésben a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontját és a Be. 649. § (1) bekezdés ba) és bb) alpontját egyaránt felhívta.

[72] 4.1. A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint felülvizsgálati ok, ha a bíróság jogerős ítéletében a terhelt büntetőjogi felelősségét a büntető anyagi jogi szabályok megsértésével állapította meg. E felülvizsgálati ok akkor valósul meg, ha a jogerős ítéleti tényállásban foglalt terhelti magatartás nem meríti ki bűncselekmény törvényi tényállási elemeit, avagy – ugyancsak az irányadó tényállásból kitűnően – büntethetőséget kizáró vagy megszüntető ok ellenében került sor a terhelt elítélésére. Ilyen esetben az indítvány célja a terhelt felmentése vagy vele szemben az eljárás megszüntetése. A felülvizsgálati indítvány – tartalmának túlnyomó részét kitevő érvelése alapján és céljaként azonosíthatóan – alapvetően ezt célozta.

[73] A felülvizsgálati eljárásban ugyanakkor megkerülhetetlen szabály a tényálláshoz kötöttség és a tényállástámadás tilalma a Be. 650. § (2) bekezdése alapján, amely úgy rendelkezik, hogy a felülvizsgálati indítványban a jogerős ítéletben megállapított tényállás nem támadható. A felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés].

[74] A jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás irányadósága egyúttal azt is jelenti, hogy a felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. Nem vizsgálható az sem, hogy az eljárás bíróságok a bizonyítási eljárást kellő terjedelemben és alapossággal folytatták-e le, a bizonyítási eljárás során megvalósítottak-e esetlegesen valamilyen hibát, továbbá az sem, hogy mely bizonyítékokat és milyen okból fogadtak el, illetve, hogy egyes bizonyítékokat helyénvalóan vetettek-e el.

[75] A felülvizsgálati eljárásban az irányadó tényálláshoz kötöttség olyannyira szigorú szabály, hogy a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése az alapeljárásban megállapított tényállás alapján lenne elbírálendő abban az esetben is, ha a tényállás hiányos, nem kellően felderített, és ellentétes az iratok tartalmával (BH 2004.102.), vagy más megfogalmazásban: az alapügyben megállapított tényállás az irányadó, függetlenül attól, hogy az adott tényállás megalapozott-e, vagy sem [Kúria Bfv.I.415/2016/7. (BH 2016.264.)]. Éppen ezért a Kúria nem is foglalkozhat állást arról, hogy a tényállás megalapozott-e vagy sem, lévén, hogy azt nem is vizsgálhatja. A jogerős ítéleti tényállás megalapozatlanságát állító érvek ezért a felülvizsgálatban minden esetben szükségtelenek, mert fogalmilag a felülbírálat körén kívül esnek.

[76] Mindebből következően a felülvizsgálat során a tényállás helyessége, az ítélet megalapozottsága nem bírálható felül, a jogerős ítéletben rögzített tényállás nem változtatható meg. Az indítvány nem irányulhat arra, hogy a Kúria a bizonyítékok eltérő értékelésével a jogerős ítéletben foglalttól eltérő tényállást állapítson meg, és ezáltal hozzon a terheltre a büntetőjogi felelősséget érintően mentesítő, illetve az alkalmazott jogkövetkezményeket érintően kedvezőbb döntést.

[77] Jelen esetben az indítvány – lényegét tekintve – mindhárom, a terhelt terhére rótt bűncselekményt érintően részben az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésben foglaltak megismétlése és a bizonyítékok saját szempontú értékelése alapján, annak hiányosságainak és téves voltának állításával veti fel a büntetőjogi felelősség kérdésében való eltérő eredmény

lehetőségét. Az indítvány érvelése – akárcsak a terhelt és védője fellebbezése – többek között a munkagép adásvételi (tényállás 1. és 2. pontok) és a megbízási szerződéses jogviszony (tényállás 3. pont) mibenléte, az elkövetéssel érintett értékek vonatkozásában foglal el a bíróságtól eltérő álláspontot, és vitatja annak egyes megállapításait, illetve kéri számon az indokolási kötelezettsége teljesítését.

[78] Mindez a felülvizsgálati indítvány és az észrevétel szövegezésében tetten is érhető a mondatok kezdetén jelentős számban használt „az elsőfokú ítélet [...] nem indokolta azt”, továbbá „az elsőfokú bíróság nem tett eleget indokolási kötelezettségének...”, vagy „az elsőfokú ítéletben konkrétan semmi nincs arra vonatkozóan – [...] bizonyíték –, amely [...] alátámasztaná” fordulatok alkalmazásával. A felülvizsgálati indítvány továbbá részletesen azzal foglalkozott, hogy az alapügyben eljáró bíróságok az elkövetéssel érintett szerződéses jogviszonyokkal összefüggésben, illetve azon túl mit nem vizsgáltak, az elkövetési értékek kapcsán mivel nem számoltak, mindezek vonatkozásában pedig tényálláson kívüli hivatkozásokot tett új tények állítása, illetve azok lehetőségének igénylése mellett.

[79] Ezzel összefüggésben a Kúria rámutat, hogy kétségtelen, hogy a Kúria következetes ítélkezési gyakorlata szerint a felülvizsgálat során az irányadó tényállás részének kell tekinteni a bíróságnak – az ítéletszerkesztési hiba folytán – az ítélete indokolásának más, tényálláson kívüli részeiben feltüntetett ténymegállapításait is (BH 2016.163.III., EBH 2013.B.2., BH 2015.216., BH 2006.392., BH 2005.89.II.).

[80] Az is nyilvánvaló azonban, hogy a tényállás része csak ténymegállapítás lehet; ellenben nem ténymegállapítás, és így nem is a tényállás része, amikor a bíróság határozatának indokolásában bizonyíték tartalmát idézi, avagy jogi értékelést végez {Kúria Bfv.II.925/2019/6. indokolás [51] bekezdés}.

[81] A Kúria – amint azt már korábbi határozataiban is megtette – elvi élel mutat rá arra, hogy felülvizsgálati indítványban az egyes bizonyítékok tartalmának idézése, összevetése, hitelt érdemlőségük megítélése és azokból további ténybeli következtetések levonása minden esetben szükségtelen. Ha ugyanis egy bizonyíték tartalma a jogerős ítéleti tényállással egybecsengő, úgy a tényállás közvetlenül hivatkozható; ha viszont a tényállással ellentétes, vagy a tényállásban nem szerepeltetett tényeket tartalmaz, akkor nem vehető figyelembe.

[82] Nem részei ekként az ítéleti tényállásnak az ítélet indokolásának az egyes bizonyítékok tartalmát idéző részei; de még ítéleti ténymegállapításokból sem vonható le további, az irányadó tényállásban nem szereplő vagy attól eltérő ténymegállapítás.

[83] A felülvizsgálati indítványnak a megállapított tényekkel, a bűncselekmény mikénti minősülését befolyásoló tényállási elemekkel összefüggésben bizonyítottságot kétségbe vonó állításai ekként figyelembe nem vehetők és nem is vizsgálhatók.

[84] Ebben a körben pedig a konkrét esetben a Kúria azt is szükségesnek tartja megjegyezni, hogy a felülvizsgálati indítvány érdemi elbírálásra alkalmassága nem a – jelen esetben is arányaiban eltúlzott – terjedelmének vagy az abban az ítélkezési gyakorlatból idézett hivatkozások mennyiségének a függvénye, elégséges, ha az a törvényi feltételeknek megfelelően meghatározza a támadott határozatot, amely ellen a felülvizsgálati indítvány irányul, valamint az indítvány előterjesztésének okát és célját [Be. 652. § (1) bekezdés].

[85] Mindezek alapján nyilvánvalóan nem csak indokolatlan, de szükségtelen (a felülvizsgálati eljárásban nem is vizsgálható) hivatkozás a védelmi észrevételben a tényállás 1. és 2. pontjában írt cselekménnyel összefüggésben a 2012. március 30-án kelt és csatolt közjegyzői tanúsítvány is.

[86] Az okirat tárgyi bizonyítási eszköz, amelynek értékelésére kizárólag bizonyítás keretében van lehetőség. Ugyanakkor a Be. 659. § (1) bekezdése a felülvizsgálati eljárásban kategorikusan tiltja bizonyítás felvételét.

[87] A ténylegesen bizonyításra tartozó, a felderítettséget érintő kifogások azonban a fenti törvényi előírások folytán teljes egészében a felülvizsgálat körén kívül esnek, mint ahogy értelemszerűen a tényállás megalapozottságát, iratellenességét támadó érvek is; az ilyen indítvány tartalma a Be. 650. § (2) bekezdésébe ütközik, teljesítésére a felülvizsgálati eljárásban a Be. 659. § (1) bekezdése értelmében nem kerülhet sor.

[88] Az eljáró bíróság által levont jogkövetkeztetések – így a bűnösség megállapításának és a cselekmény jogi minősítésének – helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével bírálható el (Kúria Bfv.II.388/2021/6.).

[89] 4.2. Az irányadó tényállás 1. és 2. pontjában írtak szerint

- a terhelt a cég 1 ügyvezetőjeként mint vevő adásvételi szerződést kötött a cég 2, mint eladóval egy darab fémmegmunkáló gépre vonatkozóan 85.000 euró általános forgalmi adóval növelt vételáron, 23 havi részletfizetéssel teljesítéssel;
- a szerződés 11. pontja szerint a cég 2 a tulajdonjogát fenntartotta a teljes vételár megfizetéséig, annak átruházásához csak a teljes vételár megfizetését követően, okiratban adta volna hozzájárulását;
- a cég 1 a fizetési kötelezettségének felszólítás ellenére nem tett eleget, ezért az eladó a szerződésben biztosított elállási jogával élt;
- ennek ellenére a terhelt a munkagépet nem szolgáltatva vissza, hanem azt megkísérelte tovább értékesíteni oly módon, hogy először 2011. április 21-én a cég 3 képviseletében eljáró tanú 1-gyel kötött adásvételi szerződést, mely azt a valótlan állítást tartalmazta, hogy az eladásra kínált géppark – így köztük a fémmegmunkáló gép is – per, teher és igénymentes, azokon nem áll fenn harmadik személynek olyan joga, amely a vevő tulajdonszerzését vagy birtoklását akadályozná vagy kizárná;
- e szerződés azonban nem volt teljesíthető;
- ezt követően a terhelt 2012. március 21-én a cég 4 ügyvezetőjével kötött adásvételi szerződést tulajdonjog fenntartása mellett, az állítása szerint kizárólagos tulajdonát képező fémmegmunkáló gépre, melyet a vevő birtokba venni nem tudott, így a szerződés a felek között felbontásra került, a kifizetett foglaló összegét a terhelt az eladónak kétszeresen fizette vissza.

A tényállás 3. pontjában írtak lényege szerint

- a cég 1 képviseletében a terhelt 2010. május 31-én a cég 5 képviselőjével kötött szerződésben sikerdíj ellenében vállalta a cég 6-nak a cég 5 felé fennálló, 1.520.000 euró összegű követelésének behajtását;
- a szerződéskötés során a felek abban állapodtak meg, hogy a befolyt összeget a cég 1 saját számlájára hajtja be, melyből a szerződésben meghatározott sikerdíj összegének levonása után – 48 órán belül – köteles a fennmaradó összeget a megbízó által megjelölt – tanú 3 bank 1-nél vezetett – bankszámlára továbbutalni;
- a szerződés alapján fennálló tartozásból 2010. július 5. és 2010. december 20. napja között összesen behajtott 225.790.400 forint több részletben érkezett a terhelt folyószámlájára, aki abból 2010. július 7. és december 21. napja közötti időszakban több részletben, különböző nagyságrendben vett fel készpénzt és teljesített saját érdekkörbe tartozó átutalásokat, így azt jogtalanul eltulajdonította.

[90] 4.3. A Btk. 372. § (1) bekezdése értelmében, aki a rábízott idegen dolgot jogtalanul eltulajdonítja, vagy azzal sajátjaként rendelkezik, sikkasztást követ el.

[91] A sikkasztás elkövetési tárgya az elkövetőre – a jogszerű tulajdonos vagy birtokos által – rábízott idegen dolog. Idegennek az a dolog tekintendő, amely nem az elkövető, hanem más személy tulajdonában áll.

[92] A rábízás, amely a dolog birtokba adását jelenti, bármilyen jogcímen történhet, tartalmát tekintve lehet őrizet, felügyelet, használat, gondozás stb.

[93] A rábízással az elkövető számára idegen dolog a birtokába jogszerűen kerül, a rábízás alapján azonban kizárólag a dolog feletti birtoklás részjogosítványát szerzi meg, annak használata, hasznainak szedése vagy esetleges elidegenítése, a dolog feletti rendelkezés joga továbbra is a rábízónál marad, kivéve, ha ezen egyes részjogosultságokat jogszerűen, jogszabály alapján, szerződéssel vagy egyoldalú jognyilatkozattal a birtokosra ruházza át.

[94] A sikkasztás elkövetési magatartása egyfelől a jogtalan eltulajdonítás, amely a tulajdoni állapot végleges szándékú megváltoztatását jelenti (ilyen a dolog eladása, elcserélése, el- vagy felhasználása, eltagadása) másfelől a sajátjakénti rendelkezés, mely a tulajdonosi jogok időleges gyakorlására irányul (tipikusan ilyen a zálogba adás, kölcsönbe vagy bérbe adás).

[95] A jogtalan eltulajdonítás esetében az elkövető a dolog feletti rendelkezési jogot olyan módon gyakorolja, hogy annak következtében az eredeti tulajdonállapot megszűnik, és egy új jön létre. Lényeges feltétel, hogy az elkövetőt e részjogosultság gyakorlására sem jogszabály, sem az arra jogosult nem jogosítja fel (Kúria Bfv.III.39/2021/8.).

[96] A sikkasztás elkövetési magatartásaként megjelölt sajátjakénti rendelkezés pedig akkor valósul meg, ha az elkövető a rábízott, számára idegen dolog vonatkozásában a jogosult felhatalmazása nélkül olyan magatartást tanúsít, amelyre csak a tulajdonos vagy az ő felhatalmazása alapján más, erre feljogosított személy lenne jogosult, azaz a birtoklás jogán túl egyéb tulajdonosi részjogosultságokat gyakorol anélkül, hogy az a dolog tulajdonjogában végleges változást eredményezne.

[97] 4.4. A felülvizsgálati indítvány, lényegét tekintve a terhelt terhére sikkasztásként felrótt bűncselekmények megállapítására vezető törvényi tényállási elemek hiányát, ezáltal pedig azt állította, hogy a terhelt cselekményei bűncselekményeket nem valósítottak meg.

[98] Az irányadó tényállás 1. és 2. pontjának elkövetési tárgya egy darab Mecof mod. CS90/PG matr. típusú ... gyári számú fémmegmunkáló gép. Ennek a bűncselekmény elkövetési tárgyává válásának feltételét képező „idegen és rábízott” voltát a cég 1 „dologi várománya” jellegre hivatkozással az indítvány tévesen vitatta.

[99] A tényállás szerint az adásvételi szerződés a cég 2 mint eladó, és a cég 1 (képviselőjeként eljárva a terhelt) mint vevő között jött létre a vételár részletekben történő teljesítésének és az eladó tulajdonjog fenntartásának kikötésével, mely szerződéstől az eladó a vételár meg nem fizetése miatt elállt, ugyanakkor a terhelt a gépet ennek ellenére nem szolgáltatotta vissza.

[100] Vitán felül áll, hogy a dolog tulajdonjogában az adásvételi szerződés megkötésével változás nem történt, azt a terhelt – és ezt a felülvizsgálati indítvány sem vitatta – meg nem szerezte, vagyis a dolog számára bizonyosan idegen volt, a gép származását kétségbevonó felvetések mindezek után – azontúl, hogy a tényállásban nem szereplő tényekre alapoz – közömbösek is. Az sem képezte vita tárgyát, hogy az ügylettel a gép – nyilvánvalóan jogszerűen – a terhelt birtokába került, azt az eladó azzal a reménnyel adta fizikálisan a birtokába, hogy a vételár teljes megfizetésével az adásvételi szerződés teljes teljesedésbe megy majd.

[101] A régi Ptk. 365. § (1) bekezdése szerint az adásvételi szerződés alapján az eladó köteles a dolog tulajdonát a vevőre átruházni és a dolgot a vevő birtokába bocsátani, a vevő pedig köteles a vételárat megfizetni és a dolgot átvenni.

[102] Az adásvétel dolog tulajdonjogának pénz ellenében történő átruházása, mely során a szerződés alapján az eladónak az adásvétel tárgyát képező dolog tulajdonjogának átruházására és a vevő birtokba bocsátására, a vevőnek pedig a dolog átvételére és a vételár megfizetésére keletkezik kötelezettsége.

[103] Az eladó kettős kötelezettsége a tulajdon átruházásában és a dolog átadásában áll, mely időben egymástól elválhat. Amennyiben ugyanis a felek megállapodása alapján, a vevő a szerződés megkötését követő későbbi időpontban jogosult a vételár vagy annak egy része megfizetésére, az eladó a tulajdonjog fenntartásáról rendelkezhet, mely következtében a vevő birtokába kerül, de a vételár teljes kiegyenlítéséig nem lesz tulajdonos [rég. Ptk. 368. § (1) bekezdés].

[104] Az eladó részére a törvény által biztosított tulajdonjog fenntartás kizárólag a szerződés megkötésekor, írásban tehető meg, végső határideje pedig a vételár teljes kiegyenlítése.

[105] Tulajdonjog fenntartás esetén tehát a vételár teljes kiegyenlítése a tulajdonjog átszállásának feltétele, nem pedig az adásvételi szerződés érvényességéé. Az adásvételi szerződés alapján a vevő birtokába adott (átadott) ingó dolog esetén az ilyen kikötés jogkövetkezménye, hogy az érvényes jogcím és a birtokbalépése ellenére sem száll át rá a tulajdonjog, csak akkor, ha a vételárat teljes egészében kifizette.

[106] Miután a tulajdonjog fenntartásához az a joghatás fűződik, hogy a vevő a tulajdonjogot nem szerzi meg, ehhez további joghatás is járul, ami nem más, minthogy a vevő rendelkezési joga korlátozást szenved. A tulajdonjog-fenntartás ugyanis az eladó javára elidegenítési és terhelési tilalmat keletkeztet [rég. Ptk. 368. § (2) bekezdés]. A jelen ügyben is ez a helyzet.

[107] Az irányadó tényállás alapján a munkagép a 2010. november 10-én megkötött adásvételi szerződés alapján jogszerűen és ténylegesen a terhelt birtokába került. Ez volt a rábízás jogcíme, azonban a terhelt nélkül, hogy az eladót terhelő teljes vételárat kiegyenlítette volna, arra két külön alkalommal további, olyan adásvételi szerződéseket kötött, melyet tulajdonosként nem köthetett volna meg és ezzel tisztában is volt. A tényállás ugyanis tartalmazza azt is, hogy a 2011. április 21-én megkötött szerződésben valótlán állításként szerepelt, miszerint a fémmegmunkáló gépen nem áll fenn harmadik személynek olyan joga, amely a vevő tulajdonszerzését akadályozná, a 2012. március 21-én megkötött szerződés pedig az eladó cég 1 gépre vonatkozó kizárólagos tulajdonát rögzítette.

[108] A terhelt a birtokában lévő munkagépre vonatkozó további ügyletek megkötésével a tulajdonos rendelkezési jogát a dolog felett véglegesen megszüntette, amelyre sem jogszabály, sem az arra jogosult nem hatalmazta fel, tehát az jogtalan volt. Ugyanakkor a terhelt által megkötött adásvételi szerződések nyomán a gép birtokállapota – a terhelt akaratán kívüli, sőt azzal szemben álló okból – nem változott, ezért a cselekmények kísérleti szakban rekedtek.

[109] 4.5. A két, egymástól időben közel egy évvel elkülönült adásvételt helyesen értékelték önmagukban is különálló büntetendő cselekményeknek az alapügyben eljáró bíróságok, holott a Legfőbb Ügyészség – a védelmi észrevétellel megtámogatottan – a tényállás 2. pontjában írt cselekményt büntetlen utócsselekményének értékelte. Ez az álláspont azonban indokolásával együtt téves.

[110] A Legfőbb Ügyészség a sikkasztás bűncselekményének elkövetési tárgyáról, valamint más ingatlanának csalással történő elidegenítésekor a vagyon elleni bűncselekmény sértettjéről szóló 1/2005. Büntető-polgári jogegységi határozat rendelkező részének 2. pontját értelmezte tévesen a jelen ügyre vonatkozóan.

[111] Az 1878. évi IV. tc. (Csemegi Kódex) hatálybalépésétől kialakult bírói gyakorlat szerint a vagyon elleni bűncselekmények elkövetői az alapbűncselekménnyel halmazatban nem valósítják meg a csalás bűncselekményét is azzal, ha a bűncselekmény tárgyát képező dolgot, amelyen a polgári jog szabályai szerint tulajdont nem szerezhettek, jóhiszemű vevőnek eladják vagy ilyen megszerzővel elcserélik.

[112] Ilyen esetben – és erre utal az 1/2005. Büntető-polgári jogegységi határozat rendelkező részének 2. pontja, illetve az ehhez fűzött indokolás – a továbbértékesítés, csere stb. során a jóhiszemű harmadik személlyel szembeni károkozó magatartás az alapbűncselekménnyel csupán látszólagos anyagi halmazatot alkot akkor, ha az elkövető az ügylet révén nem törekszik további, a már realizáltat meghaladó jogtalan haszon megszerzésére. Az elkövető ugyanis a jogtalan hasznót az alapbűncselekményt képező vagyon elleni bűncselekménnyel szerzi meg, s amikor az így szerzett dolgot pénzre cseréli, további jogtalan haszonszerzési célzatról – ha többletelőny elérésére nem törekszik – már nincs szó. Ezért a vagyon elleni bűncselekmények elkövetői az alapbűncselekménnyel halmazatban általában nem valósítják meg a csalás bűncselekményét is azáltal, hogy a bűncselekmény tárgyát képező dolgot, amelyen a polgári jog szabályai szerint tulajdont nem szerezhettek, jóhiszemű vevőnek eladják, vagy vele elcserélik (EBH 2005.1296.).

[113] Ha valaki egy lopott dolgot később elad, ez utóbbi nem lesz csalás, csak lopás marad, amint az sem lesz újabb csalás, ha a csalással megszerzett dolgot továbbadja; a dolog eltulajdonításával elkövetett alapcselekmény (így lopás, sikkasztás, csalás) minden további – általa a dologra kifejtett – behatást beolvaszt, elnyel (Kúria Bfv.III.1.539/2016/8.). Ez esetben van szó büntetlen utócselekményről. A jelen ügyben azonban nem ez a helyzet.

[114] Az irányadó tényállás szerint – ahogy azt a Kúria már rögzítette és amelyre a Legfőbb Ügyészség is így hivatkozott – a terhelt jogszerűen jutott a dolog birtokába, arra pedig – 5 hónap múlva – mint saját tulajdonára, adásvételi szerződést kötött, vagyis egyszerre és egy időben vonta el a tulajdonos rendelkezési jogát és ejtette tévedésbe a vevőt. A tulajdonos dolgának, illetve az afeletti rendelkezési jogának az elvonása és a továbbadás egyetlen mozzanattal megvalósulása folytán az elő- vagy utócselekmény kérdése fel sem merül. A fenti jogértelmezésből következően pedig nem az kizárt, hogy a birtokban maradt birtokos utóbb felelős legyen amiatt, ha ismét megkísérli a tulajdonos tulajdonjogának elvonását, hanem azt zárja ki, hogy emiatt az elkövető felelőssége – cselekményenként külön-külön – a tulajdonos sérelmére elkövetett sikkasztás mellett a vevő sérelmére elkövetett csalás miatt is megállapításra kerüljön.

[115] Jelen esetben pedig pusztán csak arról van szó, hogy a terhelt az ugyanazt a dolgot érintő (sikerre nem vezető) bűncselekményt próbálta meg még egyszer – közel egy év elteltével – ismét megvalósítani. Az első (a 2011. április 21-én megkötött adásvételi szerződéshez kapcsolódó) sikkasztás ugyanis nem volt eredményes; az alapügyben eljár bíróságok ezt helyesen kísérletnek is minősítették. Ezt követően a terhelt az ezáltal a birtokában maradt gépre próbálta meg ismételtén a sikkasztást (a 2012. március 21-én megkötött adásvételi szerződéssel összefüggésben) megvalósítani, mely másodjára sem járt sikerrel, így ez esetben is a kísérlet a helyes stádium. Nincs ugyanis akadálya annak – ezáltal pedig valóságos az anyagi halmazat – hogy a sikkasztás elkövetője, miután a vagyon elleni bűncselekmény nem vált befejezetté és a dolog birtokában marad, akkor még egyszer megkísérelje elsikkasztani azt. Jelen esetben pedig ez történt.

[116] A szerződések megkötése a gép fizikális helyzetében (birtokállapotában) nem eredményezett változást, ekként a tényállás 1. és 2. pontjában a bűncselekmények egymástól elkülönülten – ahogyan azt az alapügyben eljár bíróságok helytállóan minősítették – egyaránt kísérleti szakban rekedtek.

[117] 4.6. A tényállás 3. pontjában írt esetben pedig tényszerűen arról van szó, hogy a terhelt – és ezt az indítvány sem vitatta – az adós cégtől befolyt összegeket nem utalta tovább. Kétségtől a felülvizsgálati indítvány ennek általa jogszerűnek értékelt okait kívánta felsorakoztatni, érvei azonban – és erre a Kúria a tényállástámadás tilalma körében már utalt – tényállásban nem szereplő, ekként felülvizsgálatban nem is vizsgálható tényállításokon alapultak.

[118] 4.7. A Btk. 372. §-ában szabályozott sikkasztás minősítése az eltulajdonítás végett elvett dolog elkövetési értéke és a törvényben meghatározott minősítő körülmény függvénye. A sikkasztással elkövetett érték ötmillió-egy és ötvenmillió forint között jelentős [Btk. 459. § (6) bekezdés c) pont], ötvenmillió-egy és ötszázmillió forint között különösen nagy [Btk. 459. § (6) bekezdés d) pont], melynek megfelelnek az irányadó tényállásban rögzített, a terhelt magatartásához kapcsolódó elkövetési értékek, a tényállás 1. pontjában 22.455.300 forint, a tényállás 2. pontjában 24.669.550 forint, a tényállás 3. pontjában 156.967.800 forint összegben.

[119] A tényállás 1. és 2. pontjában megjelölt elkövetési értéket érintő védelmi kifogás kapcsán megint csak arra kell utalni, hogy felülvizsgálati eljárásban a jogerős ítéleti tényállás – amely az elkövetési értéket rögzíti – kötelezően irányadó. Ehhez képest az elkövetési érték vitatása a bíróság ítéleti tényállást megállapító mérlegelő tevékenységét támadja, amely felülvizsgálati eljárásban kizárt. Vagyon elleni, pénzügyi bűncselekmények elbírálása esetén az elkövetési érték, a kár, vagy a vagyoni hátrány összege része a történeti tényállásnak, így annak támadása felülvizsgálati eljárásban akkor is kizárt, ha ez minősítésváltozást eredményezne [Kúria Bfv.III.922/2017/9. (BH 2018.302.)].

[120] A teljesség érdekében a Kúria, a Legfőbb Ügyészség által ebben a körben tett helytálló észrevételből kiindulva megjegyzi, hogy miután az irányadó tényállás alapján az elkövetési érték nem lehet a 2010. november 10-én megkötött adásvételi szerződés szerinti 85.000 euró + áfa vételárnál (23.264.500 forint) magasabb és a 2012. március 21-én megkötött adásvételi szerződés szerinti 16.000.000 forint + áfa vételárnál kevesebb sem, az elkövetéssel érintett érték mindenképpen a Btk. 459. § (6) bekezdés c) pontja szerinti jelentős értéknek minősülő tartományba tartozik, ekként – kizárólag az érték alapján – a minősítésbeli változás lehetősége nem merül fel.

[121] 4.8. A Kúria ugyanakkor az értéken túl a bűncselekmény minősítését meghatározó üzletszerű elkövetési mód megállapítását érintő kifogást részben, a tényállás 1. pontjában írt cselekmény esetében alaposnak találta.

[122] Az üzletszerűség fogalmát a Btk. 459. § (1) bekezdés 28. pontja határozza meg. Ez szerint üzletszerűen követi el a bűncselekményt, aki ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik. A törvényi megfogalmazás alapján az üzletszerűség megállapításának két feltétele: tárgyi oldalon az ugyanolyan vagy hasonló bűncselekmények megvalósítása, alanyi oldalon pedig ennek révén a rendszeres haszonszerzésre törekvés.

[123] A törvényi megfogalmazásban a „bűncselekmények” fordulatban a többes szám használata az üzletszerűség megállapítására vezetően, több bűncselekmény megvalósításának feltétele előírására utal, ez azonban csak általánosságban igaz, hiszen a következetes ítélkezési gyakorlat szerint az egyízben történt, egyetlen bűnelkövetés is megalapozhatja az üzletszerűség megállapítását, ha az elkövetőnek az ismétlődő és rendszeres haszonszerzésre törekvő akaratelhatározása egyértelműen felismerhető. Amennyiben pedig az elkövetés folytatólagos, akkor az ekként egy rendbeli törvényi egység elkövetése is megfelelhet a Btk. 459. § (1) bekezdés 28. pontjában írt követelményeknek, hiszen a folytatólagos egység részselekményei önállóan is bűncselekményeket képeznek [Btk. 6. § (2) bekezdés].

[124] Rendszeres a haszonszerzésre törekvés, ha az elkövető az ugyanolyan, vagy hasonló jellegű bűncselekmények véghezvitelét jövedelemszerző forrásnak tekinti. Ebből a szempontból annak van jelentősége, hogy a cselekmények elszigeteltek, alkalmoszerűek-e vagy azokat a rendszeres haszonra törekvés – mint életmód – összekapcsolja-e. Az üzletszerűség kapcsán pedig – a folytatólágossággal ellentétben – nem a rövid időközönként való elkövetésnek, hanem a rendszerességnek van jelentősége, így az ismétlődésig eltelt idő hossza önmagában véve közömbös.

[125] A célzat bizonyítása ugyanakkor minden esetben elengedhetetlen, önmagában hasonló jellegű bűncselekmények többszöri elkövetése nem elegendő az üzletszerűség megállapításához, ha a rendszeres haszonszerzés célzatára a konkrét körülmények alapján nem lehet következtetni (BH 2010.238.).

[126] A rendszeres haszonszerzésre irányuló szándék vonatkozásában következtetési alap lehet – de nem önmagában és nem kizárólag – az elkövető életvitele, annak bűnöző jellege, jövedelmi helyzete, illetve a bűncselekményből származó haszon betöltött vagy betölteni szándékolt szerepe a megélhetése biztosításában. A rendszeres jövedelemmel rendelkező és rendezett anyagi körülmények között élő személy esetében sem kizárt az üzletszerű elkövetés, amennyiben a bűncselekmény(ek) elkövetése – részben vagy egészben – létfenntartásának alapja, szándéka pedig mindennek hosszabb időn át fenntartására irányul (Kúria Bfv.II.1.105/2022/7.).

[127] Az irányadó tényállás 3. pontjában írt cselekmény esetében a rendszeres haszonszerzésre törekvés a terhelt tekintetében pedig kétségtől megállapítható, miután a cég 1 folyószámlájára beérkező pénzüsségeket ahelyett, hogy azt a cég 5 részére továbbította volna, közel fél év leforgása alatt, egymáshoz közeli időpontokban, nagyságrendben 70 esetben, kisebb-nagyobb összegekben saját érdekkörű felhasználás végett leemelte, részben pénztári kifizetéssel, részben bankautomatából készpénzfelvétellel, illetve egyéb kifizetések teljesítésével; ekként a folytatólágosság egységébe tartozó részcsselekményeit nem ad hoc (alkalmi) jelleggel, hanem rendszeresen haszonszerzésre törekedve követte el, így az üzletszerűség megállapításának mind a tárgyi, mind az alanyi feltételei fennállnak.

[128] Ezzel szemben a tényállás 1. pontjában írt cselekmény vonatkozásában az alapügyben eljáró bíróságok kizárólagosan az elkövetési időközöknek és a rendszerességnek jelentőséget tulajdonítva tévesen jutottak az üzletszerű elkövetési mód megállapítására. Nyilvánvaló ugyanis, hogy üzletszerűen elkövetettnek csak haszonszerzésre irányuló cselekmény minősülhet. A haszon bárkinél jelentkezhet, tehát üzletszerű lehet az a cselekmény is, amelynek folytán nem az elkövető, hanem harmadik személy jut haszonhoz (EBH 2007.1768.). Az irányadó tényállás 1. pontjában írt cselekmény esetén azonban az állapítható meg, hogy a terhelt által a gép továbbértékesítésére megkötött ügylet – az adásvételi szerződés mellékletét képező engedményezés – alapján a vevőnek valójában banki átutalással, a cég 2 vagyis az eredeti tulajdonos részére kellett (volna) teljesítenie. Szerződés szerű teljesítés esetén a vevő megfizette volna a vételárat, ekként az ő haszna nem jogtalan, míg a terhelt ebből nem is jutott volna haszonhoz. Így viszont a tényállás 1. pontjában írt cselekmény nem irányult haszonszerzésre, ami miatt fogalmilag nem minősíthető üzletszerűen elkövetettnek. Megjegyzi ugyanakkor a Kúria, hogy a haszonszerzés nem tényállási eleme a sikkasztásnak, így ez a körülmény a bűnösség megállapítására nem hat ki.

[129] Ugyancsak utal arra, hogy a kifejtettek értelemszerűen irányadók a tényállás 2. pontjában írt, azonos elkövetési magatartással megvalósított cselekményre is, amit azonban a bíróság jogerős ítéletében – bár más okból, időbeni elkülönültsége okán – maga sem minősített üzletszerűnek.

[130] Mindezekre tekintettel az eljáró bíróságok a terhelt vagyon elleni bűncselekményeit helyesen minősítették a tényállás 2. pontját érintően a Btk. 372. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő sikkasztás büntette kísérletének, a 3. pontját érintően pedig a Btk. 372. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés bc) alpontjára tekintettel a (6) bekezdés b) pontja szerint minősülő folytatólágosan elkövetett sikkasztás büntettének.

[131] 4.9. A tényállás 1. pontjában írt cselekmény törvényes minősítése azonban – egyezően a 2. pontban írt bűncselekménnyel – ugyancsak a Btk. 372. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő sikkasztás büntettének kísérlete, ugyanakkor a terhelt terhére rótt ezen egy bűncselekmény enyhébben minősülése a kiszabott büntetés törvényességét nem érinti.

[132] A bíróság jogerős ítéletében egy rendbeli öt évtől tíz évig, egy rendbeli két évtől nyolc évig és egy rendbeli egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekményt rótt a terhelt terhére. A helyes minősítés alapulvételével azonban a két évtől nyolc évig fenyegetett cselekmény helyett egy szintén egy évtől öt évig büntetendő cselekményt kell a terheltnek felróni. Ez azt jelenti, hogy a halmazati büntetés öt évtől tizenöt évig terjedő keretei nem változnak és a halmazatot alkotó cselekmények közül is csupán egy cselekmény súlya válik – csekély mértékben – enyhébbé.

[133] 4.10. A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján az felülvizsgálati ok, ha a bíróság a jogerős ítéletében a cselekmény téves minősítése, vagy a Btk. más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabott ki. Tartalmát tekintve az e felülvizsgálati okon alapuló indítvány nem a bűnösség megállapítását kifogásolja, hanem csupán a cselekmény téves minősítését és a büntetés nemének és/vagy mértékének arra visszavezethetően, illetve önmagában, a Btk. nem a bíró mérlegelésére bízott szabályának megsértése miatt törvénysértő voltát állítja.

[134] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont első fordulat ba) és bb) alpontja egyértelműen rendelkezik arról, hogy a téves minősítés csak akkor eredményez felülvizsgálatot, ha annak következtében a bíróság törvénysértő büntetést szabott ki vagy törvénysértő intézkedést alkalmazott [Kúria Bfv.I.40/2019/8. (BH 2019.219.I.)].

[135] A felülvizsgálati eljárásban megállapított törvénysértő minősítés esetén azonban a büntetés abban az esetben is lehet törvénysértő, ha a törvényes minősítésnek megfelelő büntetési tétel keretei között került kiszabásra, de a helyes minősítés alapulvételével eltúlzottan enyhe vagy súlyos [Kúria Bfv.II.158/2023/9. (BH 2024.29.)].

[136] Következésképp téves minősítés esetén a büntetés törvénysértő jellegének megállapítása során jelentősége van a konkrét ügyben jogerősen kiszabott büntetés mértékének is. Jelen esetben a bíróság az öt évtől tizenöt évig terjedő büntetési tételkeretek között a Btk. 82. § (1) bekezdés és (2) bekezdés b) pontjának alkalmazásával három évi szabadságvesztést szabott ki. A helyes minősítés mellett a halmazati büntetés tételkerete nem változott, egy cselekmény némileg enyhébb minősülése miatt pedig a törvényi minimumtól is jelentősen elmaradó halmazati büntetés törvénysértően eltúlzott volta fel sem merülhet.

[137] Egyebekben pedig a helyes minősítés mellett, a büntetéskiszabás kötelező szabályának megsértése nélkül kiszabott büntetés önmagában nem képezheti a felülvizsgálat tárgyát, így az sem, hogy a bíróságok a büntetéskiszabás során a büntetés célját (Btk. 79. §), a büntetéskiszabás elveit (Btk. 80. §), illetőleg a büntetéskiszabás során értékelhető (súlyosító, enyhítő) tényezőkről szóló 56. BK állásfoglalást miként veszik figyelembe [Kúria Bfv.I.1134/2018/21. (BH 2019.158.II.), Bfv.I.415/2016/7. (BH 2016.264.II.)]. A felülvizsgálati indítvány ugyanakkor a kiszabott büntetés kapcsán érdemében erre is hivatkozott, ami nem lehet felülvizsgálat tárgya.

[138] 5. A védelmi beadványokban előadott, tényálláson kívüli tények, továbbá tanú 1 vallomása körében előadott érvekkel összefüggésben – a teljesség érdekében – a Kúria rámutat, hogy a rendkívüli jogorvoslatok közül a perújítás a jogerős ítélet ténybeli, a felülvizsgálat pedig a jogi hibái javításának eszköze. Mindkét jogorvoslati forma feltételekhez kötött, azonban felülvizsgálatban ténybeli jogorvoslatra nem kerülhet sor. A bűnösséget vagy annak terjedelmét meghatározó új tények megállapítására [Be. 637. § (1) bekezdés a) pont aa) alpont], továbbá abban az esetben, ha az alapügyben hamis vagy hamisított bizonyítékot (hamis tanúvallomást) használtak fel [Be. 637. § (1) bekezdés d) pont], a törvényben meghatározott egyéb feltételek fennállása esetén a Be. LXXXIX. Fejezetében szabályozott perújításnak és nem felülvizsgálatnak van helye.

[139] Mindezeket követően – miután a Kúria olyan felülvizsgálati okot, melynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles, nem észlelt – a megtámadott határozatokat a Be. 660. § (1) bekezdés főszabálya szerinti tanácsülésen, a Be. 655. § (2) bekezdése szerinti összetételben eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[140] **IV.** A Kúria végzése ellen a Be. 6. § (4) bekezdésére tekintettel nincs helye fellebbezésnek, felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont második fordulata zárja ki.

[141] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul; az említett törvényhely (7) bekezdése szerint felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2025. február 6.

Dr. Somogyi Gábor s.k. a tanács elnöke, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. bíró, Dr. Boros Tibor s.k. bíró, Dr. Nagy Antal s.k. bíró